

Protokół
z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej
w Złotej

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotej jest gminną jednostką organizacyjną i budżetową utworzoną do realizowania zadań własnych i zadań zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje gminę, w której zamieszkuje 4 660 mieszkańców.

Wójtem Gminy jest Pan Tadeusz Sułek.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotej został utworzony na mocy Uchwały Nr IX/47/90 Gminnej Rady Narodowej w Złotej z dnia 18 marca 1990 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotej”.

Ośrodek posiada własny NIP 662-152-7250 i Regon 290419091.

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotej jest Pani Agnieszka Gil.

Ośrodek działa w oparciu o:

- 1) Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotej stanowiący załącznik do Uchwały Nr XXXI/176/2013 z dnia 30 grudnia 2013 roku Rady Gminy w Złotej w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotej. Na dzień uchwalenia dokumentu publikatory aktów prawnych, w oparciu o które pracuje Ośrodek były poprawne, ale w trakcie dokonywania zmian w Statucie należy je uaktualnić;
- 2) Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotej wprowadzony Zarządzeniem Nr 203 Wójta Gminy Złota z dnia 31.12.2010 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotej;
- 3) Uchwałę Nr XXXII/183/2014 Rady Gminy w Złotej z dnia 30 stycznia 2014 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

- 4) Uchwałę Nr XXXII/182/2014 Rady Gminy Złota z dnia 30 stycznia 2014 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.
- 5) Zarządzenie Nr 102/2010 Wójta Gminy Złota z dnia 31.12.2010 r. w sprawie upoważnienia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotej do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy tj. do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie wykonywania zadań zleconych, własnych oraz własnych o charakterze obowiązkowym, a także do wydawania decyzji administracyjnych dotyczących postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Barbara Nowak – koordynator kontroli – Kierownik w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 871/2015 z dnia 15 października 2015 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Renatę Segiecińską.
2. Magdalena Pracon – starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 872/2015 z dnia 15 października 2015 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Renatę Segiecińską.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli i instruktażu Urzędu Gminy Złota pod pozycją nr 7/2015.*

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 19 – 20 października 2015 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t. j. Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543 ze zm.).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2015 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadry.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.) oraz realizacja zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2015, poz. 332 ze zm.).

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotej mieści się w budynku Urzędu Gminy w Złotej, przy ul. Sienkiewicza 79, tel. 41 356 16 01 lub 41 356 16 33 wew.21, 22. Ośrodek zajmuje trzy pomieszczenia usytuowane na parterze budynku. Warunki lokalowe nie dają klientom możliwości swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność. W jednym małym pokoju pracuje dwóch pracowników socjalnych i pracownik prowadzący świadczenia rodzinne.

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji GOPS jest: bezrobocie, niepełnosprawność oraz ubóstwo.

Wyplata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest na indywidualne konta klientów lub w kasie Banku Spółdzielczego w Złotej.

Ad 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadry.

Na dzień kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Złotej w obszarze pomocy społecznej zatrudnione były 3 osoby, w tym: kierownik oraz 2 pracowników socjalnych. (Zał. Nr 1 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze).

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, iż Kierownik posiada odpowiedni staż pracy i wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ukończyła specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni zatrudnieni w kontrolowanej jednostce posiadają również właściwe kwalifikacje na zajmowanych stanowiskach pracy. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Do obowiązków pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy, prowadzenie akt osobowych klientów.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

- miernik: liczba mieszkańców gminy

liczba zatrudnionych pracowników socjalnych w OPS = $4\ 660/2 = 2\ 330$

Z powyższego miernika wynika, iż stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest niezgodny z pierwszą częścią art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, który mówi, że w Ośrodku powinien być zatrudniony 1 pracownik socjalny na 2000 mieszkańców gminy.

Natomiast według informacji Kierownika OPS (pkt. 6 Zał. Nr 2 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) przy zatrudnianiu pracowników socjalnych wzięto pod uwagę drugą część w/w ustępu, według którego 1 pracownik socjalny zatrudniony jest na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Jednakże pomimo tych wyjaśnień należy stwierdzić, że zgodnie z art. 110 ust. 12 ustawy, który wszedł w życie 1 stycznia 2015 roku, w jednostce bezwzględnie powinno być zatrudnionych trzech pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ad 2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2015r., poz. 163 ze zm.) oraz zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 332 ze zm.).

Zasiłki stałe

Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS (Zał. Nr 2 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) oraz ze sprawozdania kwartalnego MK 2 wynika, że w roku 2015 do dnia kontroli pomoc w formie zasiłku stałego przyznano dla 14 osób, w tym dla 13 osób samotnych. Łączna kwota wypłaconych w tym okresie świadczeń wyniosła 46 372 zł. Za osoby te Ośrodek odprowadza składkę zdrowotną.

Kontroli poddano losowo wybrane akta, na podstawie których wydano decyzje nr:

OPS.I-8210/12/2013; OPS.I-8210/5/2015; OPS.I-8210/8/2014; OPS.I-8210.4.2014;
OPS.I-8210/6/2015; OPS.I-8210/11/2014; OPS.I-8210.13.2014; OPS.I-8210/4/2015;
OPS.I-8210/2/2015 i zmiana wysokości świadczenia OPS.I-8210/9/2015; OPS.I-8210/7/2015;
OPS.I-8210/3/2015; OPS.I-8210/12/2014; OPS.I-8210/7/2014; OPS.I-8210/9/2013.

Dokumentacja prowadzona jest w teczkach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz adresem klienta. Skontrolowana dokumentacja zawiera dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty potwierdzane są „za zgodność z oryginałem”.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych odnotowano aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej. W większości decyzji brak było daty wydania ustawy kodeks postępowania administracyjnego, a w części przytoczono nieaktualny publikator tej ustawy. Ponadto brak było publikatora rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. W podstawie decyzji widniało upoważnienie Kierownika GOPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej.

W podstawie prawnej skontrolowanych decyzji przywoływano nieprawidłowo art. 18 ustawy o pomocy społecznej, zamiast art. 17 ust. 1 pkt 19.

W postanowieniu decyzji informowano klienta o objęciu składką zdrowotną.

Na decyzjach przybijano pieczęć „Wójt Gminy” zamiast „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej”.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych zespół inspektorów odnotował, iż decyzjom, w których wypłata świadczenia realizowana była przed ich uprawomocnieniem się przywoływano art. 130 § 4. Zdaniem zespołu kontrolującego decyzjom powinien nadawany być rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, a w sentencji należało poinformować klienta o tym fakcie, i w uzasadnieniu, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a. W części decyzji w podstawie przywoływano

art. 108 k.p.a. oraz dodawano zapis „Przed upływem terminu do wniesienia odwołania decyzja nie ulega wykonaniu, a wniesienie odwołania wstrzymuje wykonanie decyzji”, który jest sprzeczny z art. 108.

W części rodzinnych wywiadów środowiskowych odnotowano poprawki naniesione korektorem.

W kilku wywiadach w rubryce „praca socjalna” widniał zapis „nie dotyczy”, który w ocenie inspektorów jest nieadekwatny do faktycznych działań pracowników socjalnych prowadzonych wobec wnioskodawców.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W decyzjach informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 finansowanych ze środków publicznych.

Decyzje o przyznaniu pomocy klientowi odbierali osobiście potwierdzając ten fakt własnoręcznym podpisem lub przekazywane były za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

W stosunku do zasadności przyznanych świadczeń nie wniesiono zastrzeżeń.

Zasiłki okresowe

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Kierownika Ośrodka, w roku 2015 do dnia kontroli pomocą okresową objęto 2 osoby na łączną kwotę 963 zł. Powodem przyznania tej formy wsparcia była długotrwała choroba i niepełnosprawność. Wysokość wypłacanych zasiłków jest zgodna z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w części gwarantowanej z budżetu państwa.

Kontroli poddano dokumentację osób objętych pomocą na mocy decyzji:
OPS.I-8211/1/2015; OPS.I-8211/2/2015.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek opatrzony datą wpływu). W aktach znajdują się m.in.: oświadczenia o sytuacji dochodowej, zaświadczenia z powiatowego urzędu pracy, decyzje o powierzchni gospodarstwa rolnego.

W podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych widniał aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej, rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy

społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego oraz upoważnienie Kierownika do wydawania decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej.

W decyzjach brak adresata decyzji – komu przyznano pomocy wynika dopiero z uzasadnienia. Ponadto decyzje mają niewłaściwą pieczęć – „Wójt Gminy” zamiast „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej”.

W decyzjach informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Z informacji uzyskanych od Kierownika GOPS oraz ze sprawozdania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za trzy kwartały 2015 r. wynika, iż w bieżącym roku do dnia kontroli pomocy w formie posiłku w ramach Programu wieloletniego udzielono ogółem dla 40 dzieci, w tym 6 do czasu rozpoczęcia roku szkolnego oraz 34 uczniów. W badanym okresie Ośrodek nie wypłacał zasiłków celowych z przeznaczeniem na zakup żywności. Ogólny koszt Programu w okresie objętym kontrolą wyniósł 9 045 zł (Zał. Nr 2, pkt 35).

Dożywianie prowadzone jest w niżej wymienionych placówkach oświatowych na terenie Gminy Złota

Lp.	Typ placówki	Liczba dożywianych dzieci	Rodzaj posiłku	Cena posiłku
1.	Szkoła Podstawowa w Złotej	14	jedno danie gorące	1,80 zł
2.	Szkoła Podstawowa w Miernowie	8	jedno danie gorące	1,50 zł
3.	Szkoła Podstawowa w Chrobrzu	4	jedno danie gorące	1,80 zł
4.	Gimnazjum w Złotej	6	jedno danie gorące	1,80 zł
5.	Przedszkole w Złotej	3	pełny obiad	1,80 zł
6.	Przedszkole w Miernowie	1	pełny obiad	1,50 zł
	RAZEM	36		

Dodatkowo w 2015 roku Ośrodek sfinansował koszt wyżywienia 4 uczniów uczęszczających do szkoły poza terenem Gminy Złota. Koszt obiadu wynosił od 2,20 zł do 4,50 zł.

Pozytywnym jest fakt, iż w szkołach na terenie Gminy Złota dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z ideą programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie posiłku*, w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr: OPS.I-8223/78/2015; OPS.I-8223/73/2015; OPS.I-8223/68/2015; OPS.I-8223/66/2015; OPS.I-8223/76/2015; OPS.I-8223/64/2015; OPS.I-8223/79/2015; OPS.I-8223/77/2015; OPS.I-8223/70/2015.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajduje się kompletna dokumentacja określająca sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

Pomoc w ramach Programu przyznawana była w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, nieobowiązującej ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" (Dz. U Nr 267 z 2005 roku, poz. 2259) i nieaktualne rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej z 2006 roku. Ponadto brak upoważnienia Wójta Gminy dla Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych, a także daty wydania i publikatora kodeksu postępowania administracyjnego.

Dodatkowo w decyzji brak informacji, iż pomoc przyznano w związku z realizacją Uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.

Decyzjom wydanym w ramach Programu na posiłki, których realizacja przypadała przed uprawomocnieniem się decyzji nadawano rygor natychmiastowej wykonalności w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego i w uzasadnieniu informowano klienta, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a. W sentencji nie informowano klienta o tym fakcie.

Decyzje mają niewłaściwą pieczętkę – „Wójt Gminy” zamiast „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej”.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotej nie realizuje usług opiekuńczych, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Z wyjaśnienia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że osoby starsze zamieszkują z rodzinami, które zapewniają im opiekę i pomoc (Zał. Nr 3 – Wyjaśnienie w sprawie usług opiekuńczych).

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował zadania związanego ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej) dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Z informacji udzielonych przez Kierownika jednostki (pkt 27 załącznika nr 2) wynika, iż brak jest osób, które należałoby objąć usługami tego rodzaju.

Z pkt 24 Załącznika Nr 2 wynika, iż w okresie objętym kontrolą jednostka nie kierowała osób do domów pomocy społecznej. Gmina ponosi odpłatność za 5 swoich mieszkańców umieszczonych w domach pomocy społecznej.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i zasiłków celowych specjalnych

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej GOPS w Złotej przyznaje zasiłki celowe, celem zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opahu, odzieży, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Zgodnie z art. 41 ust. 1 cytowanej ustawy Ośrodek udziela również, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, które nie podlegają zwrotowi.

Kontrolowana jednostka w roku 2015 do dnia kontroli, jak wynika z informacji udzielonych przez Kierownika (Zał. Nr 4 – Wyjaśnienia dotyczące zasiłków celowych), udzieliła 11 osobom zasiłków celowych, w tym w formie pomocy rzeczowej i 6 osobom specjalnych zasiłków celowych. Zasiłki przyznawane były w szczególności na zakup leków i leczenie, zakup żywności opahu.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta:

Zasiłki celowe: OPS.I-8212Rc/8/2015; OPS.I-8212Rc/10/2015; OPS.I-8212Rc/11/2015; OPS.I-8212Rc/3/2015; OPS.I-8212Rc/1/2015;

br 11

pomoc rzeczowa – OPS.I-8220/9/2015; OPS.I-8220/5/2015; OPS.I-8220/4/2015; OPS.I-8220/6/2015;

Zasiłki celowe specjalne: OPS.I-8212/2/2015; OPS.I-8212/5/2015; OPS.I-8212/1/2015; OPS.I-8212/3/2015; OPS.I-8212/4/2015.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny. Strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie.

Pomoc przyznawana była w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego, ale w większości przypadków podawano nieaktualny publikator oraz nie wpisywano daty wydania k.p.a. W podstawie prawnej decyzji brak także rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Ponadto w decyzjach przyznających pomoc rzeczową przytoczono art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej zamiast art. 17 ust. 1 pkt 5, nie wpisano art. 39 ustawy i upoważnienia Wójta Gminy dla Kierownika OPS oraz w nagłówku nie podano adresata decyzji.

W części akt dotyczących pomocy rzeczowej w wywiadzie środowiskowym w rubryce „praca socjalna” odnotowano zapis „nie zachodzi potrzeba”, co w ocenie inspektorów jest nieadekwatne do faktycznych działań pracowników socjalnych.

Decyzjom, których realizacja odbywała się przed terminem ich uprawomocnienia, nadawano rygor natychmiastowej wykonalności, przywołując tylko w podstawie prawnej art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego. W sentencji i uzasadnieniu nie informowano klienta, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

W lewym górnym rogu wszystkich decyzji widniała pieczęć Wójta Gminy, zamiast Ośrodka Pomocy Społecznej.

Zastrzeżenie budzi sprawa OPS.I-8212Rc/10/2015, którą Ośrodek rozpatrywał 2 miesiące – wniosek wpłynął do OPS 27.08.2015 r., wywiad został przeprowadzony 14.09.br., decyzja jest z 25 września br., a wypłata świadczenia celowego dopiero 30 października 2015 roku.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej

Praca socjalna (*art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej*) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W kontrolowanej jednostce praca socjalna podejmowana jest podczas bezpośredniego kontaktu pracowników socjalnych z podopiecznymi, zarówno w środowisku domowym, jak i siedzibie Ośrodka. Praca socjalna realizowana przez pracowników socjalnych polega m. in. na: pomocy w wypełnianiu i kompletowaniu dokumentów do różnych instytucji, rozmowach z przedstawicielami takich instytucji jak ZUS i KRUS celem ustalenia statusu podopiecznego, kierowaniu osób do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w celu ustalenia stopnia niepełnosprawności, czy Powiatowego Urzędu Pracy w celu zarejestrowania się, umawianiu wizyt lekarskich, motywowaniu klientów do poszukiwania pracy, udzielaniu informacji o przysługujących klientowi świadczeniach i dostępnych formach pomocy w Ośrodku i innych jednostkach.

W rozwiązywaniu trudnych problemów swoich podopiecznych kontrolowana jednostka współpracuje przede wszystkim z: Urzędem Gminy, Powiatowym Urzędem Pracy, Policją, placówkami oświatowymi i służby zdrowia, sądami.

Ważnym instrumentem pracy socjalnej z osobami ubiegającymi się o pomoc są kontrakty socjalne, które mają na celu zobowiązanie zainteresowanego do podejmowania z pracownikiem wspólnych działań zmierzających do przezwyciężenia jego trudnej sytuacji życiowej. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Złotej kontrakt socjalny nie jest w pełni wykorzystywany jako instrument pracy socjalnej poza PO KL.

Monitoring wdrażania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotej realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Jednostka nie posiada opracowanego gminnego programu wsparcia rodziny .

W kontrolowanej jednostce przez jeden miesiąc tego roku zatrudniony był asystent rodziny, który miał pod opieką 10 rodzin. Obecnie Ośrodek Pomocy Społecznej ogłosił nabór na stanowisko asystenta rodziny.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W trakcie przeprowadzonej kontroli kompleksowej w GOPS w Złotej ustalono, iż pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, posiłku z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego przyznano celowo i zasadnie. W aktach znajdują się m. in.: zaświadczenia z PUP, zakładów pracy o wysokości dochodów, odcinki rent i emerytur, oświadczenia klientów o sytuacji materialnej, karty leczenia szpitalnego, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

W toku kontroli ustalono, iż Kierownik kontrolowanej jednostki posiada odpowiednie wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku, zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ukończyła specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni, zatrudnieni w kontrolowanej jednostce legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach.

Z miernika, którym posługują się kontrolerzy przy badaniu stanu zatrudnienia w Ośrodku Pomocy Społecznej wynika, iż stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest niezgodny z pierwszą częścią art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, który mówi, że w Ośrodku powinien być zatrudniony 1 pracownik socjalny na 2000 mieszkańców gminy. Natomiast według informacji Kierownika OPS (pkt. 6 Zał. Nr 2) przy zatrudnianiu pracowników socjalnych wzięto pod uwagę drugą część w/w ustępu, według którego 1 pracownik socjalny zatrudniony jest na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Jednakże pomimo tych wyjaśnień należy stwierdzić, że zgodnie z art. 110 ust. 12 ustawy, który wszedł w życie 1 stycznia 2015 roku, w jednostce bezwzględnie powinno być zatrudnionych trzech pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy.

Na dzień uchwalenia Statutu Ośrodka publikatory aktów prawnych, w oparciu o które pracuje Ośrodek były poprawne, ale w trakcie dokonywania zmian w Statucie należy je dostosować do aktualnie obowiązujących.

Warunki lokalowe Ośrodka nie dają klientom możliwości swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność, ponieważ w jednym małym pokoju pracuje dwóch pracowników socjalnych i pracownik prowadzący świadczenia rodzinne.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych wydanych w zakresie pomocy społecznej odnotowano aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej. W części sprawdzonych decyzji nieaktualny był natomiast publikator kodeksu postępowania administracyjnego, a w części brak daty jego wydania. W decyzjach przyznających zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy brak było rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy

społecznej, a w decyzjach na zasiłki stałe brak publikatora tego rozporządzenia. W decyzjach przyznających pomoc rzeczową oraz posiłek w ramach Programu dożywiania brak upoważnienia Wójta Gminy dla Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej.

W podstawie prawnej decyzji wydanych w ramach Programu dożywiania na posiłki przywołano również nieaktualną ustawę z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" (Dz. U Nr 267 z 2005 roku, poz. 2259) oraz nieaktualne rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej z 2006 roku.

Dodatkowo w decyzjach tych brak informacji, iż pomoc przyznano w związku z realizacją Uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.

W podstawie prawnej skontrolowanych decyzji na zasiłki stałe nieprawidłowo wpisywano art. 18 ustawy o pomocy społecznej, zamiast przywoływać art. 17 ust. 1 pkt 19. Ponadto w decyzjach przyznających pomoc rzeczową przytoczono art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej, zamiast art. 17 ust. 1 pkt 5, a także nie wpisano art. 39.

W decyzjach na zasiłki okresowe i na pomoc rzeczową brak adresata decyzji – dopiero z uzasadnienia wynika, komu Ośrodek przyznał pomoc.

We wszystkich decyzjach przybijano pieczętkę „Wójt Gminy” zamiast „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej”.

W poszczególnych formach pomocy, w przypadku realizacji decyzji przed terminem ich uprawomocnienia się, różnie stosowano art. 108 k.p.a.: w części decyzji przywoływano ten przepis tylko w podstawie prawnej nie informując klienta w postanowieniu i uzasadnieniu o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wskazanych w art. 108 § 1 k.p.a., w części – w podstawie prawnej i uzasadnieniu, a w zasiłkach stałych wpisywano zarówno art. 108, jak i 130 § 4 k.p.a. i dodawano zapis „Przed upływem terminu do wniesienia odwołania decyzja nie ulega wykonaniu, a wniesienie odwołania wstrzymuje wykonanie decyzji”, który jest sprzeczny z art. 108.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W części rodzinnych wywiadów środowiskowych odnotowano poprawki naniesione korektorem.

W części akt dotyczących zasiłków stałych oraz pomocy rzeczowej w wywiadzie środowiskowym w rubryce „praca socjalna” odnotowano zapis „nie dotyczy” lub „nie zachodzi potrzeba”, co w ocenie inspektorów jest nieadekwatne do faktycznych działań pracowników socjalnych prowadzonych wobec wnioskodawców.

Zastrzeżenie budzi sprawa dotycząca zasiłku celowego o numerze decyzji: OPS.I-8212Rc/10/2015, którą Ośrodek rozpatrywał 2 miesiące – wniosek wpłynął do OPS 27.08.2015 r., wywiad został przeprowadzony 14.09.br., decyzja jest z 25 września br., a wypłata świadczenia celowego dopiero 30 października 2015 roku.

Pozytywnym jest fakt, iż w szkołach na terenie Gminy Złota dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z ideą programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Zaznaczyć należy, iż w kontrolowanej jednostce kontrakt socjalny nie jest wykorzystywany jako instrument pracy socjalnej, gdyż w 2015 roku do dnia kontroli pracownicy socjalni zawarli tylko kontrakty socjalne w ramach PO KL.

W GOPS jedynie przez miesiąc zatrudniony był asystent rodziny. Aktualnie Ośrodek ogłosił nabór na to stanowisko.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika kontrolowanej jednostki.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń

zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61, poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.
2. Tabela sporządzona przez Kierownika GOPS pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez GOPS”.
3. Wyjaśnienie Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Złotej w sprawie braku usług opiekuńczych.
4. Wyjaśnienia dotyczące zasiłków celowych.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Barbara Nowak
2. Magdalena Pracon

Ze strony kontrolowanej:

1. Papińska Gil

Kielce, dnia 16 listopada 2015 r.

Data i podpis

ŚWIĘTOKRZYSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI
w KIELCACH
Wydział Polityki Społecznej
25-516 Kielce, ul. Al. IX Wieków Kielc 3

KIEROWNIK
miego Urzędu Polityki Społecznej
w Złotej
Agnieszka Gil
24. 11. 2015 r.

Renata Segiecińska
DYREKTOR
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ